

Банківська таємниця: що це і коли банк може розкрити інформацію

Банківська таємниця – це будь-які відомості про фінансову діяльність клієнта, які стали відомі банку під час обслуговування. Закон «Про банки і банківську діяльність» (ст. 60) чітко гарантує збереження цих даних. До банківської таємниці належать, зокрема, **рахунки клієнта** (включаючи кореспондентські рахунки НБУ) та суми на них, **операції та транзакції** за цими рахунками, а також загальний **фінансово-економічний стан клієнта**. Тобто туди входить інформація про залишки на рахунках і проведені платежі, укладені банківські договори (депозити, кредити, оренда сейфу тощо) та інші документи, що стали відомі банку.

- **Рахунки й залишки:** номери рахунків (поточних, депозитних, ескроу), коррахунків, залишки коштів і банківських металів.
- **Операції та договори:** усі транзакції (перекази, платежі) за дорученням клієнта укладені з банком угоди (договори на депозит, кредит, обслуговування рахунку тощо).
- **Інша інформація:** фінансові звіти, дані про активи/забезпечення клієнта, а також відомості, отримані під час фінкредитування (оцінки кредитоспроможності) чи інші конфіденційні дані клієнта.

Коли банки розкривають інформацію

без згоди клієнта

Банк **не може** самовільно передавати ваші дані стороннім – зберігання таємниці обов'язкове. Винятки передбачені лише законом. За ст. 62 Закону «Про банки і банківську діяльність» банки можуть розкривати банківську таємницю **без згоди клієнта** в таких випадках:

- **☞ За рішенням суду:** будь-якої інформації про рахунки чи операції – якщо це передбачено судовим рішенням.
- **☞ Правоохоронні органи та контролюючі служби:** прокуратура, Нацполіція, СБУ, НАБУ, ДБР, Бюро економічної безпеки (БЕБ), НАЗК, АРМА тощо – на письмову вимогу щодо рахунків і операцій конкретної особи (юридичної чи фізичної, включно з ФОП) за вказаний період. Вимога має містити перелік даних: наявність рахунків, їхні номери, унікальні ідентифікатори платіжних карток, залишки, проведені списання/зарахування, призначення платежів, дані контрагента (назва чи ПІБ, ІПН) тощо.
- **☞ Антимонопольний комітет:** на запит перевіряє інформацію про рахунки та операції конкретної компанії чи ФОПа (сума операцій, контрагенти тощо).
- **☞ Податкова (ДПС):** може запитувати відомості про наявність рахунків чи електронних гаманців платника. Нові зміни дозволяють податковим органам отримувати такі дані без додаткових процедур (наприклад, у рамках міжнародних угод про обмін інформацією та за умов воєнного чи надзвичайного стану).
- **☞ Державна виконавча служба (державні та приватні виконавці):** на запит у межах виконання судових рішень – дані про рахунки боржника, залишки та рух коштів за конкретний період, а також інформацію про договори банківських сейфів, якщо вони є в заставі боржника.

- **Банки:** у визначених законом випадках (зокрема, для обміну даними у системі фінансового моніторингу). Очікуємо впровадження опенбанкінгу.
- **Нотаріуси (та уповноважені посадовці):** отримують інформацію про рахунки **померлих клієнтів** у справах про спадщину (наявність рахунків покійного та залишки коштів/металів на них). Новим законом також дозволено **нотаріусам з'ясовувати дані про рахунки осіб, які визнані безвісти зниклими**, для встановлення опіки над їх майном.
- **Міністерство фінансів:** під час бюджетного процесу має право перевіряти інформацію про рахунки та операції фізосіб (отримувачів соцвиплат, субсидій тощо) для верифікації державних виплат.

Усі наведені випадки регламентовані **Законом «Про банки і банківську діяльність»** та іншими нормативними актами (зокрема, Податковим і Фінансовим кодексами, законами про виконавче провадження, фінансовий моніторинг тощо). Закон прямим текстом включає до кола клієнтів як «юридичних осіб», так і «фізичних осіб – суб'єктів підприємницької діяльності». Тому **для ФОП законодавчо немає окремих пільг чи обмежень**: усі перелічені підстави розкриття застосовуються однаково як до фізосіб-підприємців, так і до інших клієнтів.

Основні ризики для бізнесу

Освітлення банківської таємниці ускладнює захист конфіденційної інформації. Серед основних загроз:

- **Витік конфіденційних даних:** відкриття банківських даних може призвести до витоку чутливої інформації про фінансові операції бізнесу. Конкуренти або рейдери можуть використати знання про партнерів, обсяги продажів чи покупок для тиску на компанію.

- □ **Зростання фіскального тиску:** податкова служба отримує змогу «в автоматичному режимі» вважати будь-які надходження на рахунок потенційно прихованими доходами. Це призведе до значного зростання перевірок, штрафів і донарахувань: доведеться документально підтверджувати правомірність **кожної** транзакції.
- □ **Ризик блокувань рахунків:** з розширеними повноваженнями контролюючих органів збільшується ймовірність необґрунтованих арештів чи блокування коштів підприємця (навіть без остаточного рішення суду). Це може стати інструментом тиску чи зловживань з боку контролерів.
- ▲□ **Підрив довіри та інші наслідки:** загалом, відкритість фінансових даних підриває довіру клієнтів і партнерів, погіршує інвестиційний клімат і змушує бізнес шукати способи обійти надмірний контроль (наприклад, відходити в готівкові операції або менше розкривати дані).

Висновок: власникам малого бізнесу варто пам'ятати, що банківська інформація – це строго регульований актив. Навіть ФОП, укладаючи договір з банком, автоматично погоджується з цим режимом. Проте за законом банки можуть передавати інформацію про вас і вашу діяльність державним органам **без вашого дозволу** (у випадках, перелічених вище). Це означає, що будь-які нестандартні чи сумнівні операції можуть опинитися в полі зору контролерів набагато швидше, ніж ви очікуєте. З огляду на це підприємцю слід ретельно вести фінансову дисципліну, документувати всі операції та при необхідності отримувати консультацію юриста чи бухгалтера, щоб мінімізувати наслідки такого розкриття даних.

Захистіть свої податкові права – звертайтеся до фахівців компанії «Вікторія».

Заповніть форму зворотного зв'язку для швидкого зв'язку. Збережіть свої нерви, здоров'я, час та кошти.

Ваше ім'я (обов'язково)

Ваш email (обов'язково)

Ваш номер телефону (обов'язково)

Ваше повідомлення

Наші контакти:

Номери телефонів: +38(050)-404-87-30; +38(098)-793-77-77,
електронна пошта: office@vg.ua

Група Компаній Вікторія